

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТУ
«ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *28 «Публічне управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *281 «Публічне управління та адміністрування»*

Освітньо-професійна програма *Публічне управління та адміністрування*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (D4
Публічне управління та адміністрування)

«16» вересня 2025 р. протокол № 2

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К 25-01 / 2025-26

1. Загальна інформація

Кафедра: [Публічне управління та адміністрування](#)
Викладач: **Пурцхванідзе Ольга Вахтангівна**, доцент
кафедри публічне управління та адміністрування,
кандидат філософських наук

Контакти:
Olga.kenga@ukr.net,
0504950315

[ПРОФАЙЛ](#)

Освітній компонент викладається на 2 курсі у 3 семестрі
Кількість: кредитів - 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	16	8	8
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 104

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Громадянське суспільство» присвячено вивченню природи, структури та функціонування громадянського суспільства як важливого елементу демократичної держави. У курсі розглядаються основні підходи до визначення поняття громадянського суспільства, його історичні передумови, сучасні теорії, інститути та механізми впливу на публічну політику.

Особлива увага приділяється взаємодії громадянського суспільства з органами державної влади, формам громадської участі (громадські слухання, консультації, ініціативи, референдуми), а також ролі ЗМІ, Інтернету та соціальних мереж у розвитку демократичних процесів. Аналізуються актуальні виклики та перспективи становлення громадянського суспільства в Україні.

Матеріали курсу спрямовані на формування у студентів навичок критичного мислення, правосвідомості, активної громадянської позиції та здатності до участі в управлінських процесах на різних рівнях.

Освітній компонент «Громадянське суспільство» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Історія України та української культури», «Філософія управління та комунікативних технологій», «Соціологія», «Правознавство».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту «Громадянське суспільство» – сформувати у здобувачів знання про природу, структуру, функції та роль громадянського суспільства в демократичній державі; розвинути здатність до критичного аналізу взаємодії громадянського суспільства з державними інституціями, сприяти усвідомленню значення активної громадянської позиції та залучення до процесів суспільного розвитку й формування публічної політики.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Громадянське суспільство» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності № 281 Публічне управління та адміністрування](#) та [освітньо-професійній програмі «Публічне управління та адміністрування»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
12. Навички міжособистісної взаємодії.
13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.
16. Здатність виголошувати різні види промов.

Програмні результати навчання:

1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
11. Уміння здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації у межах своєї компетенції.
13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
14. Уміти корегувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних занять

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Сутність громадянського суспільства			
1	Суспільство як система, що самоорганізовується	2	
2	Розвиток уявлень про громадянське суспільство	4	2
3	Сутність громадянського суспільства, його структура, ознаки та функції	4	2
Змістовний модуль 2. Особливості функціонування громадянського суспільства			

4	Громадянське суспільство як умова свободи та демократії	2	2
5	Взаємодія органів місцевого самоврядування і органів самоорганізації громадянського суспільства	4	
6	Громадська думка як інститут громадянського суспільства	2	2
7	Проблеми гендерної рівності в громадянському суспільстві	2	
Разом за ОК:		20	8

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розвиток уявлень про громадянське суспільство	2	
2	Сутність громадянського суспільства, структура й ознаки	2	2
3	Інститути громадянського суспільства	2	2
4	Демократія та її роль в утвердженні механізмів функціонування громадянського суспільства	2	
5	Багатопартійність – цивілізований формат виразу та захисту інтересів у сучасному суспільстві	2	
6	Громадські організації, об'єднання, рухи та добровільні асоціації як умова розвитку громадянського суспільства.	2	1
7	Засоби масової інформації та їх роль в реалізації інтересів громадянського суспільства	2	1
8	Держава як політично організоване суспільство	2	1
9	Правова держава і громадянське суспільство	2	
10	Соціально активна, відповідальна особистість – головний суб'єкт громадянського суспільства	2	1
Всього за ОК:		20	8

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Написання реферату і підготовка презентації з теми 1. Багатоукладна ринкова економіка і приватна власність – матеріальна основа громадянського суспільства 2. Розвиток середнього класу й забезпечення соціальної стабільності – необхідні засади громадянського суспільства 3. Інститут релігії та церкви в умовах громадянського суспільства	20	29
2	Опрацювати лекційний матеріал з теми «Демократія та її роль в утвердженні механізмів функціонування громадянського суспільства» і надати аналіз сучасного стану розвитку демократії в країнах світу.	20	25
3	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Основні теоретичні підходи до аналізу громадянського суспільства 2. Толерантність як ціннісне підґрунтя системи соціальних відносин у громадянському суспільстві. 3. Ідейний плюралізм і багатоманітність як духовний фундамент громадянського суспільства. 4. Європейський досвід і досвід України в розбудові громадянського суспільства.	40	50
Всього за ОК:		80	104

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування;
- виконання модульних робіт/презентацій.

Підсумковий контроль - *екзамен*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. Сутність громадянського суспільства		
Лекційний курс*	10	4
Практичні роботи*	10	4
Самостійна робота*	10	10
Тестування*	10	22
Всього за змістовний модуль 1	40,0	40,0
Змістовний модуль 2. Особливості функціонування громадянського суспільства		
Лекційний курс*	10	4
Практичні роботи*	10	4
Самостійна робота (у вигляді індивідуальних завдань)*	10	10
Тестування	-	12
Всього за змістовний модуль 2	30,0	30,0
Екзамен	30,0	30,0
Всього	100,0	

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Контрольні заходи під час лекційного курсу (в межах одного модулю)

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
денна	заочна		
9-10	3,5-4,0	Лекційний курс відвідано повністю, здобувач вів конспект лекцій, активно працював на кожній лекції	відмінно
6-8	2,5-3,0	Лекційний курс відвідано не повністю з поважних причин, здобувач вів конспект лекцій, активно працював на більшості лекцій	добре
3-5	1,5-2,0	Епізодичне відвідування лекцій, конспект лекцій вівся епізодично, пасивна робота на більшості лекцій	достатньо
0-1	0-1	Систематичні пропуски лекцій, конспект лекцій виконано дуже стисло, пасивна робота на лекціях	незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи денної і заочної форм навчання)

1,5-2	1,5-2	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
1,3-1,4	1,3-1,4	Практична робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
1,1-1,2	1,1-1,2	Практична робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-1	0-1	Практична робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Тестування

Денна	Заочна ЗМ 1	Заочна ЗМ 2	Критерії оцінювання	Оцінка за національного шкалою
9,0-10,0	20-22	10-12	90 - 100 % правильних відповідей	відмінно
8,0 -8,9	17-19	8-9	74 – 89% правильних відповідей	дуже добре
7,0– 7,9	14-16	5-6	60 – 73% правильних відповідей	добре
5,0– 6,9	11-13	2-3	35 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 4,9	0-10	0-1	0-35 % правильних відповідей	незадовільно

Самостійна робота (в межах одного модулю)

9-10	9-10	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
7-8	7-8	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
5-6	5-6	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-4	0-4	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань

Самостійна робота(реферати, доповіді з презентаціями, індивідуальні навчально-дослідні завдання тощо): робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, складання планової та звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування)

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Економічна політика Європейського Союзу та громадянське суспільство [Електронний ресурс] = European Union economic policy and civil society : навч. посіб. / за заг. ред. : О. В. Кубатка, Б. Л. Ковальова. — Суми : Сум. держ. ун-т, 2023. — 235 с.
2. Гавкалова, Н. Л. Взаємодія органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства [Текст] / Н. Л. Гавкалова, М. В. Грузд // Актуальні проблеми економіки. — 2014. — № 10 (160). — С. 281-290
3. Learning policy, doing policy : interactions between public policy theory, practice and teaching [Електронний ресурс] = Навчання політики, виконання політики: взаємодія між теорією державної політики, практикою та викладанням / editor Russell Ayres, Brian Head, Trish Mercer, John Wanna. — Acton, ACT : ANU Press, 2021. — 353 p.
4. Розбудова публічного управління та адміністрування: вимоги часу [Текст] : кол. монографія / за заг. ред. І. І. Савенко, О. В. Ніколюк, Н. М. Корсікової ; Одес. нац. акад. харч. технологій. — Одеса : Друк Південь ; Сімекс-прінт, 2021. — 324 с.
5. Кузик, Петро. Система контролю загроз виборчому процесу в механізмі державного управління [Електронний ресурс] / П. Кузик // Veda a perspektivu. — 2021. — № 1 (1). — С. 94-102.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#).

Викладач

/ПІДПИСАНО

Ольга ПУРЦХВАНДЗЕ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування

Протокол від «26» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри ПУА

/ПІДПИСАНО

Олена НІКОЛЮК

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП Публічне управління та адміністрування, доцент кафедри публічного управління та адміністрування

/ПІДПИСАНО

Наталія БРІЮШКОВА